National Library of Israel

Doar Hayom - דאר היום, 30.07.1926, page 3

שכח כנראה המהנדס החכם שלנו את פרושו הנכון והאחרון של „הבית הלאומי"— ממש כמו בני־דורנו—ונעלמה ממנו משנה מפרשת כי „הבית־הלאומי" הוא מקלט בטוח ופתוח למחוסרי־עבודה של... עשרת־השבטים ופקידיהם העליונים והתחתונים, הישנים והחדשים לבקרים, והרכבת בחיפה־קנטרה תוכיח !...

ושכח עוד, כנראה, כי ההלואה דנן נעשתה בעיקר כדי לכסות את החובות הישנים לכתר־המלכות וכדי לסתם את כל החורים אצל הבנקים ושאר המלווים, ממש כמו שעושים אצלנו הלואה ב„קפת־מלוה" כדי לכסות את החובות ב„קפת־עם" או ב„הלואה וחסכון" או בשניהם יחד, ואגב נשארו עוד קצת מזומנים להוצאות קטנות לשבת־קדש, כידוע...

ומאין יבוא עזרנו ?—דוקא מאמריקה וממדינת הדולרים ודוקא מאנ"ש. כוונתי, כמובן, למגבית הענקית של שלש מאות מליון דולר שהציע חבר רמז בועידה הציונית בבופאלו. ואם ראיה אין לסכום שכזה הרי יש רמז ל„דבר".

צא וחשוב: שלש מאות מיליון דולר ! נשימתי נעצרת למקרא הסכום הנורא הזה ! ל„מטבע" כזו יש גם לי „יצר הרע" ואם אינני טועה, הרי גם אתם הייתם „בעלנים" אפילו למחצית מזה, הא ? הן זה אולי יותר ממה שיש לפורד, סליחה לד"ר הנרי פורד. ד"ר אעפ"י שהוא אנטישמי יש לנו יותר דרך־ארץ לפני ד"ר פורד מאשר לפני הנרי פורד וד"ר סוקניק יוכיח !...

בקצור, הצעתו של רמז הרי יש בה אם לא כסף ואפילו לא „פלערג'עס" לכהפ"ח— מ ע ו ף ומושג רחב שיש בימינו אך ורק לאנשי השמאל, כלומר לאריסטוקרציה־הסוציאליסטית שלנו. אצל הפועלים שלנו הורגלו כבר במספרים גדולים. שם כבר מדברים על מאות מיליונים ולא על מיליון עלוב וקבצני ממש, כמו אוסישקין למשל: מיליון אצלנו — סימן דלות. מאות מליונים — זהו מנחם־מנדיל המודרני שלנו !

ומזכיר לי כל הענין של רמז את המעשה הידוע באותו חסיד ששפר לחברו מופתים מ„הרבי" שלו, איך יצאו במוצש"ק לקדש את הלבנה והנה נתיישב ענן קל ועמד דוקא, כמו להכעיס, לפני הירח כדי לכסותו ולא יכלו החסידים לקדש ולרקד לפני הלבנה...

מה עשו ? — יצא ה„רבי" בכבודו ובעצמו עטר לפני הלבנה ודבר אל הענן בהאי לישנא :

— „גוזרני עליך שתסור תומ"י מעל פני הלבנה !"

— נו, —שאל השני בסקרנות — מה היה הסוף ? כלום נשמע לו הענן ?

— לא, ענה החסיד בהתלהבות, אבל מה אתה אומר על ה ע מ י ד ה ש ל ה„ר ב י" ! (דער שטעלל פון רבין !)

אין מה לדבר — ה ע מ י ד ה של ר' דוד רמז היא העמידה של אותו „הרבי" ורק עמידתנו היא דלה וריקה !....

ואם תרצו לומר, איני יודע מדוע התנפלו כ"כ על הצעתו של רמז ועשו ממנה חוכא־ואטלולה בעתוני אמריקה ? הרי בינינו לבין עצמנו — שלש מאות מיליון דולר ב א מ ר י ק ה מה הם ? ממש „כלא נחשבו". והלא גלה לנו ראובן בריינין את הסוד, כי רחוב אחד בברודוויי אשר בניו יורק יוכל לבנות את כל הבית הלאומי שלנו. אפס, חסר רק מלתא זוטרתא, שהיהודים שלנו יתנו את הכסף. וכבר אמר איינשטיין בנשף אינטימי בא"י : שכל זמן שהבית הלאומי יהיה זקוק אך ורק ל ח י י ט מברודוויי הנתבע ונותן את פרוטותיו האחרונות — ל א יבנה !..

* *

ואם תרצו לדעת, רבותי, מה שנעשה בירושלם עיה"ק אל תפנו לא לעתוני המקום ולא לעתוני חו"ל אלא דוקא לספר השמושי „כל ארץ ישראל" מעשה ידיו להתפאר של בעל ה„מסחר ותעשיה" שלנו.

הנה למשל ישבתי היום ודפדפתי קצת בספר הזה, ומחמת שאני קרוב אצל רופאים ואחיות, כידוע, חפשתי דוקא במקום בתי־ההולים, והנה, מה אמר לכם, רבותי ? נפלתי על מציאה, פנינה יקרה מפז, שאני מוסר לכם בכתבה וכלשונה ממש.

בפרק המיועד לבתי חולים נוצרים ומוסלמים, דף ס"ב, כתוב לאמר :

ב י ה " ח ה א נ נ ל י ב י ר ו ש ל ם : „רחוב הנביאים ע"י זכרון משה, נתמך ע"י א ג ו ד ת י ח ו ד י ל ו נ ד ו ן".

המתרגם בקי הוא בנראה בשתי השפות (עיין להלן מאמרו של יצחק גור־אריה בדאר היום על „התרגום") וע"כ תרגם את השם האנגלי London Jewish Society כלומר את החברה להפצת הנצרות בין היהודים בשם העברי המצלצל : „אגודת יהודי לונדון". ולא לחנם שמח המיסיונר בעירנו וקרא מתוך שמחה והתפעלות : „אכן זהו תרגום מ ו צ ל ח, שלא חלמו אפילו המיסיונרים בעצמם בלונדון !

ואידך כתיב :

„הוא בית חולים מודרני עם שרות מדיצינית מצוינת. העבודה של ביה"ח מגיעה למדרגת התפתחות גדולה". (מתוך תאמרו, רבותי, לריקלמה שכזו ?). ואולם חכו, רבותי, העיקר הוא הסוף :

„המוסד מגיש עזרה רבה ליהודים החרדים מירושלם" — כלומר, שהוא כשר בהכלית הכשרות אפילו למהדרין מן המהדרין...

ואנחנו לא ידענו כל זאת וחשבנו לתרמנו כי בתי החולים המצוינים בעירנו, שהגיעו למדרגת התפתחות גדולה הם דוקא ב„הדסה" או בבקור חולים, ונתעינו פשוט להאמין כי היהודים החרדים בירושלם מבקרים את ביה"ח וואלאך או „משגב לדך", והנה בא „כל־ארץ־ישראל" ופקח את עינינו לראות נכוחה ולדעת את האדריכה הנכונה של בית החולים המצוין והראוי לאחב"י...

כי לא אלמן ישראל מעכקנים גדולים ומפקידים חרוצים הבקיאים בכל הנעשה בארץ לא רק ב„מסחר ותעשיה" אלא שהם גם יודעים ע"א מ ח ל ה (א קריינס בלע"ז), הרי זאת ידענו מכבר. אבל מה שלא ידענו הוא כי הם מומחים גדולים לתרגומים מוצלחים וביחוד לעשות ריקלמה למיסיון על השבוננו אנו ומכספי הקופה הציונית שלנו..

אשריך האומה שזכית למומחים כאלה. אשרי העם שכבה לו ב„מסחר ותעשיה"...

* *

ומ„מסחר־ותעשיה" למשרד הרבנים בירושלים אביב רק צעד אחד.

ידוע לכל, שמשרד הרבנים יוכל להביא רבנים לא"י וכבר הביא ב"ח לארצנו אימפורט גדול של מאות רבנים עפ"י בקשרתיהם. והנה בזמן האחרון הגישו בקשה להביא רבנית אחת מחו"ל ונתעוררה השאלה בלשכת־הויזות : רבנית בא"י מאי עבידתה ? ומהיכן תהיה פרנסתה ? ונתברר הדבר שהוא מנה זו נעשתה ע"י רב בת"א שיש בדעתו לגרש את אשתו הראשונה והשנואה ולישא את האשה מחו"ל שהיא עתידה להיות רבנית, והלא ידעתם את המעשה : להיות רב בישראל צריך ללמד יורה דעה וחשן משפט ושאר ירקות ואולם בכדי להיות רבנית די רק... „הרי את".

בקצור, נתעוררו מסביב לענין זה כמה וכמה וכמה שאלות חמורות ואיבעיות ותיובתות.

ראשית חכמה : מי יפרנס את האשה המגורשת והלא יש לה כבר ויזה ? והשנית : אולי לא תרצה כלל האשה הראשונה להתגרש מבעלה ? ואולי, מי יודע, לא תרצה השניה להנשא לרב בבואה לא"י ? ואולי — קושיא על מעשה — אולי יתחרט הרב על כל הענין כשתבוא ה„רבנית" מחו"ל מפני כמה טעמים ?

בכלל, העסק ביש, כל חכמי הלשכה לא מצאו עדיין פתרון לכל השאלות ופונה אני בזה לכל תלמידי ותלמידותי לפתר את השאלה ולהגיש לי את תשובתן ביפה־שעה־אחת־קדם מחמת ש„הרבנית" מתפה בשבע עינים והרב מת"א רוחק..

* *

ולסוף דברים אחדים ע"א ח„הכחשה", שבאה כנגדי בשבוע זה ב„דאר היום" מאת לשכת העתונות במלון יוז.

אמנם מודה אני ומתוודה כי טעיתי הפעם באדריסה וחשדתי בכשרין, כלומר : במנהל לשכת העתונות, שהוא „שכח" לרשם את שמי ברשימת העתונאים, שנתפרסמה ב„כל ארץ ישראל". אבל כל זה למדתי דוקא מהנהלת „כל ארץ־ישראל" ומהמענים הארץ־ישראלית של מסחר ותעשיה, שטעו אף הם טעות גסה, במחילת כבודם, בשבוע זה ובדידי אני הוה עובדא. שלחו לי מכתב באחריות וכשרצתי אל הדאר והוצאתי את המכתב על שמי, שתי וערב, כדבעי למיהוי, פתחתי את המעטפה ומצאתי בתוכה, נחשו־נא מה ? — מכתב כתוב וחתום ע"י המענה אל העו"ד אוסטר, ומסתמא נשלח מכתבי אליו או לאחר, מי יודע ? ואם המעניה הא"י שלנו, שכל תפקידה הוא, כמדומני, לדיק במענים מוענים כך — אני, שהנני בשר ודם פשוט ויהודי מכל השנה — לא כל שכן ?

ולא עוד אלא שכותבים ומבארים הם לי במכתבם כי היה פשוט מעשה שטן, ודוקא השם שלי שסודר במקומו נפל אחרי ההגהה האחרונה. והנה אעפ"י שאין הדבר כ"כ חשוב בשבילי, בכ"ז רואה אני כי כל הנסים יקרו להם רק עם עזמות, כמו שאומרת חותנתי שתחיה : דרכן של העזים לקפץ דוקא על הענפים החלשים והרכים...

והשנית, חושב אנכי בכ"ז כי לא טעיתי בכל, מחמת שכבר קרו נסים כאלה לא פעם ולא שתים, שנקראו העתונאים למלון יוז: לא־ספות ולפגישות ואותי שכחו. והלואי אותי שכחו ואת תורתי זכרו, אלא שהם מתכוונים, כנראה, ל„המית" את עזמות בשתיקה, ז"א להצניע את המרצע בשק או להסתיר את העינים בארמת כבת היענה, לבל יראונה ר' עזמות....

ואולם במה שנוגע לענין התמיכה הרי בזה טעה המנהל של לשכת העתונות בכבודו ובעצמו. כנראה, שגם גדולים עלולים לטעות לפעמים ! אני לא אמרתי כלל בשעורי, שלשכת־העתונות נתנה איזה כספים להוצאת הספר דנן אלא מלון־יוז, וחושב אני, שהמחלקה שנתנה את מאות הפונטים בודאי לא תכחיש את דברי...

ושלום על ישראל !

עזמות